

زیر ساخت گرای فضاهاى شهری با رویکرد ایجاد محیطهای امن cpted از دیدگاه آیات و روایات

مهدی محمودی^۱، محسن کاملی^۲، سید مجتبی اختر رضوی^۳

^۱ کارشناس ارشد مهندسی معماری گروه معماری، دانشکده فنی مهندسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه - ایران (نویسنده مسئول)

^۲ دکتری، دانشکده معماری و شهرسازی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد ساوه

^۳ دانش آموخته دکتری رشته تفسیر تطبیقی و استاد همکار مجتمع آموزش عالی قرآن و حدیث، جامعه المصطفی العالمیه

چکیده

در دنیای کنونی با توجه به افزایش جرم و مشکلات و تبعات ناشی از آن که میتواند ناامنی در بین شهروندان و عدم تربیت مناسب فرزندان و وجود استرس و اضطراب بین خانواده ها همواره متخصصین بدنبال یافتن راهکارهای مناسب و عملی و تاثیر گذار بر این معضلات بوده اند. و همینطور وجود آیات و روایات فراوان با تاکید بر وجود و ایجاد امنیت ثر جوامع اسلامی این مساله بیان میگردد که چگونه میتوان راهکارهای عملی و موثر را با توجه به شرایط زندگی کنونی و فرهنگ و مذهب ایجاد نمود. با بررسی های بعمل آمده در آیات قرآن شاهد آیات مستقیمی جهت پیشگیری از جرم، جنایت، بزه و ایجاد محیط امن و ایمن هستیم تا خانواده ها در آرامش به زندگی خود ادامه داده و همچنین قرآن کریم پیشرفت و توسعه و رزق و روزی را در جامعه امن می بیند و همچنین تاکید دارد که روح دین و معنویت در طراحی ها مورد توجه قرار گیرد. در زمینه طراحی معماری پیشگیرانه نتایج نشان دهنده آثار جدی و تاثیر گذار و مستقیم طراحی محیطی فیزیکی بر کاهش جرم میباشد. هدف از این پژوهش پیدا کردن حلقه مفقوده و برقراری ارتباط مناسب و استفاده از راهکارهای قرآنی در معماری و شهرسازی میباشد تا بتوان جامعه ای با ثبات و قرتمند ایجاد نمود. بعنوان مثال وجود همسایگان با مراقبت و داشتن دید مناسب به میزان زیادی از ابتلا به جرم و جنایت می کاهد و حتی در منابع اسلامی هم به شدت مورد تاکید قرار گرفته است. محله در روایات بسیار مورد اهمیت میباشد در این مقاله از روشهای مختلفی بهره گرفته شده تا به لحاظ آماری مسایل مورد بررسی قرار بگیرند آماری که میتوان برای دیده بان محله استخراج نمود اینگونه است که با استفاده از دیده بان محله میتوان تا ۶۳ درصد جرائم کاهش یابند. پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی شامل فضای فیزیکی نسبت به نیاز ساکنین، استفاده عادی از فضا و رفتار قابل پیش بینی ساکنین در آن فضا بوده که بواسطه آن جرایم کاهش میابند. همچنین آمارهای اعلام شده توسط پلیس نشان میدهد که رویه های مدیریت پرونده های محدود به حل جرم از طریق دستگیری متخلفان برای بیش از ۲۰ درصد از تمام جرایم جواب داده است و در نتیجه ۸۰ درصد از جرایم بواسطه این شیوه حل نخواهند شد که در نهایت شاهد عدم موفقیت سرکوب نمودن یا محدود کردن خلافکاران هستیم. امروزه نظارت پلیس از رویکرد متمرکز بر فرد بر رویکرد مبتنی بر مکان تغییر یافته است که میتوان از شکل گیری نقاط داغ جرم جلوگیری نمود. نتیجه و خلاصه ای از نکات مهم این مقاله اینگونه است که یک: اطمینان حاصل شود که کالبد فضا بر اساس نیازهای افراد طراحی شده است که قرآن کریم نیز برای فضاهای اضافی بعنوان اسراف مینگرد. (طراحی فیزیکی درست) دو: میبایست هنگام طراحی و سازماندهی فضا، استفاده موثر و مولد آن باعث ایجاد مناطق امن شود که قرآن کریم از آن بعنوان محیط امن نامبرده است. سوم: طراحی معماری فضا برای ایجاد نظارت و کنترل دسترسی طبیعی بواسطه پنجره ها، داشتن خطی مشخص بینش و تعریف فضایی چهارم: به لحاظ استراتژیک فعالیتهای خود را در حوزه هایی که در معرض آسیب پذیری و مناطق ناامن محدود نمود. پنجم: نقشه های مناسب و طراحی جامع میتوانند در تعیین مرزهای طبیعی محله ها، استفاده از زمین و حرکت عابرین پیاده و ترافیک سودمند باشند. نکات این مقاله در شهر دبی امارات مورد بررسی قرار گرفته و نتایج آن به تفصیل بیان خواهد شد.

واژه های کلیدی: جرم، ایمنی و امنیت، طراحی محیطی، پیشگیری از جرم، قرآن و روایات

مقدمه :

نگرانیهای زیادی در زمینه وقوع و گسترش جرم و جنایت در تمام مناطق جهان وجود دارد، صرف هزینه های زیاد برای ایجاد امنیت، کاهش میزان سرمایه گذاری خارجی و همچنین ناتوانی در جذب توریست که از منابع اصلی درآمد کشورها میباشد باعث شده که مسئله پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی بشدت مورد توجه دولتها قرار بگیرد. "پیشگیری از جرم در حقیقت جلوگیری از جرم قبل از وقوع آن است این رویکرد یکی از مناسبترین راه ها در امور اقتصادی و صرفه جویی در زمان است که نوبه خود در درازمدت پایدارتر خواهد بود. (Marzbali, Abdullah, ۲۰۲۱)

این موضوع در کشورهای اسلامی بشدت مورد توجه میباشد و در شهر دبی تلاش زیادی در راستای پیشگیری از جرم و امنیت محیطی شده و نتایج قابل ذکری نیز بدست آمده است. امروزه تغییرات نوع زندگی و نوع تفکر انسانها بسیار سریع اتفاق می افتد. اگر هیچ قاعده و قانون محدودکننده ای برای ساخت و ساز نباشد، هر معماری آن را با توجه به نظریات شخصی خود انجام می دهد؛ در حالی که استفاده کننده ممکن است روش زندگی متفاوتی را بپسندد و باید نمود که در جامعه امروز ساختمان سازی به صورت انبوه صورت می گیرد، نیازهای مذهبی و هویتی افراد نادیده انگاشته می شود. بر این اساس، شایسته است با توجه به هویت مذهبی- اسلامی، به الگوهای قرآنی در معماری مسکن امروز توجه شود. بر اساس بررسی های انجام شده در این پژوهش، الگوهای قرآنی مسکن سنتی بازآفرینی شده تا با ایجاد امنیت و پیشگیری از جرم شاهد پیشرفت جامعه مسلمین باشیم. افزایش جرم باعث میشود قوانین سنگین تری برای مقابله با آن وضع شود و این موضوع سبب میشود تا دولتها بدنبال جایگزین های بهتری برای کاهش جرم باشند در دهه های اخیر طراحی محیطی و محیط ساخته شده بشدت مورد توجه قرار گرفته است. طراحی معماری میتواند باعث افزایش یا کاهش جرم شود، متخصصان طراحی با در نظر گرفتن محیط اطراف با طراحی ساختمانها و چیدمانهای شهری و تاسیسات عمومی و سایر فضاهای شهری میتوانند فرصتهای جرم خیز را کاهش داده و میزان ترس از جرم را بالا ببرند.

" بالا رفتن احساس ناامنی و ترس از وقوع جرایم گوناگون و ارتکاب آن از سوی افراد مختلف در سنین مختلف و همچنین خسارات مادی و معنوی جرم باعث شده که جوامع به فکر راهکارهایی برای پیشگیری باشند. " (محققان، سپهری، ۱۳۹۵)

برای بیان مسئله ای که در این پژوهش مورد بررسی قرار گرفته، داشتن تعاریفی برای رشد امن و راهکارهای ایجاد آن از طریق طراحی محیطی با در نظر گرفتن آیات قرآن میباشد. رشد امن مبتنی بر مردم بوده و در این مقاله مورد بررسی قرار گرفته شده و با روشهای تحقیقی، مطالعات قرآنی و بررسی های میدانی به این نتیجه برسد که میتوان نقش مردم را در زمینه پیشگیری از جرم به حداقل ممکن رساند و بدون در نظر گرفتن مردم و انسانها به گونه ای برنامه ریزی نمود تا به این هدف که ایجاد محیط امن و پیشگیری از جرائم و جنایات مختلف است رسید. ایجاد محیط امن در حقیقت منوط به وجود زیرساختهای متناسب با فرهنگ، مذهب، معماری و مسایل ایمنی و امنیتی میتواند باشد؛ در حالیکه مردم در ایجاد و تثبیت آن نقشی ندارند؛ نام این نظریه زیر ساخت گرایی معماری در زمینه طراحی شهری و محیطهای مسکونی برای ایجاد امنیت و رشد امن میباشد. با توجه به نظریات جناب آقای دکتر گرگوری ساویل که با ترجمه جناب آقای دکتر محسن کاملی (ساخت محله های امن و زیست پذیر) در کتاب "رشد امن"، پایه و اساس این نظریه بر پایه روابط جدیدی میان مردم و دولت شهرها میباشد که در قرآن نیز بطور مستقیم مورد توجه قرار گرفته است. این پژوهش با بررسی های میدانی بعمل آمده در شهر دبی، امارات اینگونه استنباط میکند که تنها عامل موثر در زمینه رشد امن استفاده از طراحی شهری زیر ساخت گرایانه با استفاده از تکنولوژی های نوین و با در نظر گرفتن آیات الهی، فرهنگ، افکار عمومی؛ مردم را در شرایطی قرار میدهد که ناخواسته در مسیرهای امنی قرار گیرند و فضاها و محیطهای نا امن با تفکرات معماری زیر ساخت گرا مورد بررسی قرار گرفته با اصلاح ساختارها و بدون نیاز به هیچگونه تمرین عملی و یا کنفرانس و یا برنامه های سالانه و تیم های حل مسئله محلی در میان مردم بتوان به این هدف که در واقع ایجاد محیطهای امن در سطح شهر و از بین بردن جرم و جنایت و کنترل افراد با استفاده از تکنولوژی هست،

دست یافت. و در نهایت به افزایش امنیت و از بین رفتن جرم و همینطور ارتقاء و بهبود کیفیت زندگی رسید که از بهترین شرایط زندگی ذکر شده در قرآن هست نیز میباشد. "پیشگیری کیفری با استفاده از اعمال، اجرای سریع و حتمی کیفر موجب تأثیر بر افکار عمومی جامعه می‌گردد تا از ارتکاب جرم پیشگیری گردد که به دو شاخه پیشگیری عام و خاص تقسیم می‌شود در پیشگیری عام، محور اصلی نقش بازدارندگی مجازات‌ها، ایجاد ترس و وحشت و عبرت آموزی کیفری بر عموم مردم استوار است و در پیشگیری خاص هدف اصلی اصلاح مجرم و جلوگیری از تکرار جرم مدنظر است، پیشگیری غیر کیفری که به دو شاخه پیشگیری وضعی و پیشگیری اجتماعی تقسیم می‌شود. پیشگیری وضعی مجموعه تدابیر و اقداماتی است که با مداخله در اوضاع و احوال و پیرامون جرم و موقعیت های پیش جنایی به دنبال منصرف کردن بزهکاران احتمالی از ارتکاب جرم است که در نهایت و به طور مستقیم موجب کاهش بزهکاری می‌گردد یعنی در آن موقعیت زمانی و مکانی بستر جرم را با ابزارهایی از بین ببرند. " (پیشگیری از جرایم با بهره‌گیری از آموزه‌های قرآن کریم و روایات اهل بیت (ع)، دفتر امور آسیبهای اجتماعی وزارت کار و امور اجتماعی)

وجود ضرورت این تحقیق با شرایطی که در جوامع بوجود آمده و دست نیافتن به نتایج مورد دلخواه در زمینه امنیت در تمام اشکال آن بسیار روشن شده است. امروزه با توجه به افزایش آمار جرایم و استفاده از شیوه‌های نوین بزهکاری و عدم کارایی واکنش‌های کیفری، ضرورت به کارگیری اقدامات پیشگیرانه غیر کیفری در دهه‌های اخیر مورد توجه قرار گرفته است. از این رو کاربرد پیشگیری دینی، اخلاقی، اجتماعی و وضعی که از جمله پیشگیری‌های غیر کیفری به شمار می‌روند در بسیاری از جوامع با موفقیت همراه بوده است. امنیت، مقدمه و مهمترین عامل برای ایجاد یک جامعه سالم و احساس امنیت، بستر ساز توسعه و رشد در جوامع بشری است. پیشرفت و تعالی یک جامعه در گرو حفظ و بقای امنیت و احساس ناشی از آن است. امروزه یکی از الزامات آرامش در جامعه اسلامی برقراری امنیت میباشد. امنیت و پایداری از اصول مهم و ضروری و کامل کننده همدیگر در پیشگیری از جرم و افزایش ترس از جرم هستند که میتوانند کیفیت زندگی را بالا ببرند. با توجه به وجود جرایم شهری، تخلقات اجتماعی، رواج نا امنی و نیاز مبرم جوامع به ایجاد امنیت و آسایش اجتماعی، ضرورت پیشگیری از جرائم و عواملی تاثیر گذار بر آن و ارتقاء امنیت در محیطهای شهری را ایجاب مینماید. و با توجه به تاثیر گذاری فراوان امنیت در مسائل کلان کشورها نسبت به سرمایه گذاری و زندگی افراد برنامه های طراحی محیطی پیشگیرانه از جرم میبایست با دقت، هدفمند و برنامه ها و امکانات پیشرفته مورد بررسی قرارگیرد. امنیت یکی از موهبتهای الهی است که انسان را در مقابل ترس ایمن ساخته، او را آرامش خواهد بخشید.

"بر اساس تحلیل روان شناسانه، معمولاً افراد مراحل زیر را در هنگام ارتکاب جرم طی می کنند: اولاً، آگاهانه و بر اساس اراده و اختیار به منظور جلب منفعت مادی و دفع ضرر، تصمیم به ارتکاب جرم می گیرند و ممکن است زمینه ساز چنین اقدامی، عوامل پنهان و آشکار مختلف اجتماعی و فرهنگی و اقتصادی باشد. ثانیاً، در هنگام اجرای این تصمیم، سعی می کنند ضمن کسب سود، از ضررهای ناشی از اقدام مجرمانه (نظیر دستگیری، آبروریزی، تحقیر و مجازات) نیز مصون بمانند. ثالثاً، اهداف و آماج سهل الوصول و بدون حفاظت مؤثر را به عنوان طعمه برمی گزینند. بنابراین، برای هر فرد در هنگام ارتکاب جرم و عملی کردن آن، عوامل زیر تعیین کننده است: محاسبه و تضمین سود، احتراز از خطرات و عوارض منفی ارتکاب جرم و فقدان مانع مؤثر، وجود یک آماج مستعد (بزه دیده)، اعم از انسان و اشیا؛ هیچ عاقلی بدون در نظر گرفتن این عوامل دست به ارتکاب جرم نمی زند"

(صفاری، مبانی نظری پیش گیری از وقوع جرم، تحقیقات حقوقی، ش ۳۳-۳۴ ص ۲۶۸)

و با در نظر گرفتن این عوامل میتوان بسادگی و با ایجاد طراحی مناسب و دقت در جزئیات فضا و محیط مناسب برای سارقین را از بین برده و با نگاه پیشگیرانه سطح امنیت را افزایش داد. "امنیت، پیش زمینه یک جامعه سالم و احساس امنیت، بستر ساز توسعه ی جوامع انسانی است و سعادت یک اجتماع در گرو حفظ و بقای امنیت و احساس ناشی از آن است"

در این پژوهش تلاش شده است که به اهدافی پایدار و مطمئن دست یافت تا بتوان در سطح کلان جامعه از این اهداف به خوبی استفاده نمود. یافتن راهکارهای مؤثر و پایدار در پیشگیری از جرائم در مجتمع های مسکونی و محیطهای شهری در سطح وسیع و گسترده آن (در سطح یک کشور) بر اساس نظریه Cpted میباشد.

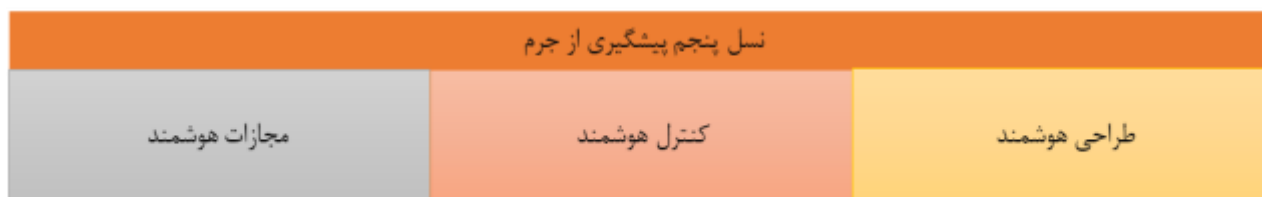
با بررسی و تحلیل رابطه میان ویژگیهای کالبدی محیطهای شهری و فضاهای مسکونی برای ایجاد محیطهای پیشگیرانه از جرائم و کاهش جرم و افزایش سطح امنیت میتوان به مولفه هایی دست یافت. هدف نهایی این پژوهش ایجاد راهکارهای بنیادین با بیشترین تاثیر گذاری که بتواند با سرعت بالایی شرایط دستیابی به جامعه ای بدون جرم و جنایت و با سطح امنیت بالا که زمینه ساز رشد و توسعه ی اجتماعی و اقتصادی و فرهنگی میباشد را ایجاد نمود. و هدفی که این پژوهش دنبال میکند این است که، استخراج راهبرد های مؤثر در پیشگیری از جرائم در مجتمع های مسکونی شهر دبی بر اساس این نظریه می باشد، که این امر با بررسی تحلیلی رابطه میان ویژگی های کالبدی فضای مسکونی و پیشگیری از جرائم و سپس دست یابی به مجموعه ای از مولفه ها و راهکارهای طراحی فضای مسکونی در جهت تاثیر مثبت بر ارتقاء امنیت و کاهش جرم حاصل می شود.

اهداف فرعی این پژوهش نیز به صورت زیر می باشند:

- + استخراج شیوه های نوین و اقتصادی و مؤثر در زمینه نظارت هوشمند مستمر و غیرمحسوس
- + دستیابی به راهکارهایی برای بهبود کیفیت محیطی با افزایش سطح امنیت جامعه
- + ارتقاء سطح آموزشی و فرهنگی در راستای افزایش سطح امنیت در اجتماع
- + افزایش سرمایه گذاری خارجی و توسعه اقتصادی با استفاده از امنیت ایجاد شده

از آنجا که امنیت یکی از ارکان مهم سعادت است، وجود آن تأثیری مستقیم بر جامعه نهاده، سبب استواری آن و در نتیجه پیشرفت افراد جامعه میگردد. نمونه های قرآنی آن را می توان در غزوه بدر و احد، نعمت امنیت و مسکن به قوم صالح(ع)، امنیت و زایل شدن ترس از موسی(ع) در برخورد با جادوگران فرعون مشاهده کرد. (باوانپوری، لرستانی، جعفری، ۱۳۹۴)

نمودار شماره ۱: مبانی نسل پنجم پیشگیری از جرائم از طریق طراحی محیطی (مآخذ : نگارندگان)

پیشینه تحقیق :

خانم جین جیکوبز نویسنده ای در زمینه مطالعات شهری بوده که بسیاری از افراد وی را به عنوان اولین زن در حرفه امنیتی در نظر میگیرند. او نویسنده "مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکایی" (۱۹۶۱) بود که یکی از تاثیر گذار ترین کارها در تاریخ برنامه ریزی شهری بوده است که در این کتاب موضوعاتی مانند استفاده از پیاده رو ها و امنیت آنها را به فعالیت کودکان میدهد، استفاده از پارکهای محله، بررسی مشکلات شهرها مورد بررسی قرار گرفته است. اسکار نیومن معمار و برنامه ریز شهری در اوایل دهه ۱۹۷۰ تئوری فضای قابل دفاع را توسعه داد تا ایده های مربوط به پیشگیری از جرم و امنیت محله را شامل شود

کتاب "فضای قابل دفاع" او در سال ۱۹۷۲ منتشر شد که بررسی میزان بالای جرم در ساختمانها با طبقات زیاد و بلند نسبت به پروژه های مسکونی کوتاه را انجام داد. او معتقد بود که یک منطقه زمانی امن تر خواهد بود که ساکنان کنترل و مسولیت اموال را احساس کنند و تمرکز نیومن بر کنترل اجتماعی، پیشگیری از جرم و سلامت عمومی در ارتباط با طراحی جامعه است. هانیه اخوت طی مقاله ای به بررسی آیات و روایاتی که در مورد محیط های امن و ایمن و فضاهای مسکونی مناسب جهت زندگی و ایجاد شرایط سکون و آرام برای زندگی پرداخته است. علی صفاری در کتاب مبانی نظری پیش گیری از وقوع جرم، آیات و استدلال از آیات قرآنی برای گسترش امنیت و افزایش رزق و روزی با گسترش ایمنی شهر ها را بیان داشته است. فائزه عظیم زاده اردبیلی ریا، فهیمه ملک زاده نیز در مقاله پیشگیری از جرائم در آموزه های قرآن بررسی مسایل قرآنی و امور زندگی مسلمانان و نحوه زندگی کردن و موضوعات اخلاقی و مذهبی پرداخته است.

۱	کتاب فضای قابل دفاع	اسکار نیومن	۱۹۷۲	نیومن دستورالعمل اجرایی برای ایجاد فضای قابل دفاع برای محیطهای مسکونی معرفی کرده میگوید طراحی طوری باشد که ساکنان بتوانند امنیت را تامین کنند.
۲	کتاب مرگ و زندگی شهرهای بزرگ آمریکا	جین جیکوبز	۱۹۶۱	که در آن استراتژیها و تاکتیکهای حل مشکلات شهری را مورد بررسی قرار میدهد.
۳	کتاب سخت کردن اهداف	جنیفر هسترن	۲۰۱۵	که محافظت از مردم در برابر حمله های شهری میباشد که بصورت امنیتی مورد بررسی قرار میدهد.
۴	۱۵۰ نکته در مورد پیشگیری از جرم با طراحی محیطی	لارنس فنلی ترجمه دکتر محسن کاملی	۱۴۰۰	روشهای مبارزه علیه جرم و جنایت قابل پیشگیری از طریق طراحی محیطی و استراتژی آن بر توانایی اثر گذاشتن بر تصمیمات مجرمانه که پیش از اعمال مجرمانه میباشد.
۵	سنجش میزان موفقیت طرح مرکز محله آخوند شهر قزوین در ارتقای سطح امنیت محله، با رویکرد CPTED	سلیمی، قائمی و دیگران	۱۳۹۵	ارائه ی راهکارهای افزایش امنیت در محله ها که اکنون وضع مناسبی ندارند بعنوان مثال قرارگیری کاربریهای متناسب با فضای مرکز محله، جاذب جمعیت، فعال در شب و مختلط در مرکز محله و ... اشاره کرد.
۶	ارزیابی شکاف بین ادراک و ترجیح مؤلفه امنیت محیطی در پارکهای محلهای	عظمتی، قنبران، جم،	۱۳۹۵	با استفاده از فرآیند تحلیل سلسله مراتبی مؤلفه های مؤثر بر امنیت CPTED محیطی، با تکیه بر شاخص های رویکرد اولویت بندی نموده و تایید نشان میدهد که کمترین شکاف مربوط به شاخصهای کنترل دسترسی و مدیریت و نگهداری و بیشترین شکاف مربوط به شاخص نظارت است.
۷	بررسی تطبیقی عناصر کالبدی محلههای قدیمی شیراز با شاخصه های رویکرد cpted	محسنی، آتشبارو دیگران	۱۳۹۲	افزایش کمی محله ها و همچنین افزایش نگاه یک سویه کالبدی به آنها، از امنیت محله ها کاسته است و زمینه ارتکاب به جرم را افزایش داده است.
۸	کتاب جرم شناسی شهری	جرج کیلینگ و ویلسون	۱۹۸۰	ارائه نظریه پنجره های شکسته، پنجره های شکسته هستند که فرصت را برای ارتکاب و احتمال وقوع جرائم در سطح شهر فراهم میکنند.

				- اشاره و تأکید بر ناکارآمدی قوانین و استانداردهای طراحی شهری
۹	کتاب رشد امن	گرگوری ساویل ترجمه دکتر محسن کاملی	۱۳۹۹	بررسی نسل چهارم پیشگیری از جرم بررسی روشها و راهکارهای پیشگیری از جرم و استفاده از آن در توسعه شهری
۱۰	بررسی نقش آیات قرآن و احادیث شیعه در شکل گیری کالبد مسکن سنتی	هانیه اخوت	۱۳۹۴	بررسی آیات و روایاتی که در مورد محیط های امن و ایمن و فضاهای مسکونی مناسب جهت زندگی و ایجاد شرایط سکون و آرام برای زندگی.
۱۱	مبانی نظری پیش گیری از وقوع جرم	علی صفاری	۱۳۹۴	بیان آیات و استدلال از آیات قرانی برای گسترش امنیت و افزایش رزق و روزی با گسترش ایمنی شهر.
۱۲	پیشگیری از جرائم درآموزه های قرآن	فائزه عظیم زاده اردبیلی ریا، فهیمه ملک زاده	۱۳۹۳	بررسی مسایل قرآنی و امور زندگی مسلمانان و نحوه زندگی کردن و موضوعات اخلاقی و مذهبی

جدول شماره ۱: پیشینه مطالعات پیشگیری از جرم (ماخذ: نگارندگان)

روش تحقیق :

روش تحقیق از نوع توصیفی- تحلیلی و روش جمع آوری اطلاعات از نوع کتابخانه ای با مطالعه اسناد سخت و نرم و بهره گیری از آیات قرآن کریم و همچنین مطالعه میدانی در شهر دبی امارات است. نتایج پژوهش، نشان می دهد الگوهای هویت اسلامی بر اساس آیات و احادیث در ابعاد کالبدی و مفهومی، دسته بندی می شوند که الگوهای هنر، اخلاق، طبیعت، نور، رنگ و شفافیت، در زیرمجموعه ابعاد مفهومی و الگوهای هندسه و تناسبات، سلسله مراتب، حریم، فضای تهی و انعطاف پذیری، در زیرمجموعه ابعاد کالبدی قرار می گیرند. در این زمینه، شایسته است با توجه به هویت مذهبی - اسلامی و آیات قرآن، به الگوهای اسلامی در طراحی مسکن توجه شود.

مبانی نظری

در واقع استفاده از طراحی معماری ساختارگرای محیطی با توجه به آیات قرآنی، یک رویکرد چند جانبه و با در نظر گرفتن انواع جرم و ایجاد شبکه هوشمند پلیسی در سطح شهر و جلوگیری از تصمیمات مجرمانه که پیش از اعمال مجرمانه با تاثیر گذاری در محیط و فضاهای اجتماعی بوجود میاید را از عوامل اصلی در طراحی معماری ساختارگرایانه می داند و نیاز به ساختاری پایدار، همه جانبه و با در نظر گرفتن محیطی که (شهر دبی) افراد آن از تمام نقاط جهان گرد هم آمده اند و شامل فرهنگها و قومیت های مختلف میباشند برنامه ریزی نمود. دولت اسلامی امارات توانسته با استفاده از معماری محیطی و ایجاد زیر ساخت های مناسب به کاهش و یا از بین رفتن جرائم دست یابد. بعنوان مثال وقتی در طراحی شهری و محیط های مسکونی و تجاری فضاهای کافی و مناسب برای پارک ماشین وجود داشته باشد قطعا برخورد میان افراد برای پارک کردن ماشین و یا پارک دوبل و مسایلی از این قبیل که باعث ایجاد برخورد و درگیری میان مردم است را از بین خواهد برد، قطعا در صورت نبود جای پارک ماشین بین مردم برخوردهای و مشکلاتی ایجاد خواهد شد که نتیجه آن هم درگیری و مشکلات اجتماعی خواهد بود حتی با نمونه موردی که در شهر قم (در بوستان علوی) درگیری برای تصاحب محلی برای پارک ماشین رخ داد منجر به قتل گردید. "برای دستیابی به فضاهای شهری مناسب و پرهیز از لجام گسیختگی باید نیازهای اولیه و پایه ای فضای پایه

گذار کالبد شهری، یا همان محله های مسکونی، و فضاهای عمومی و پرتدد را مدنظر قرارداد. "(محسنی، آتشبارو دیگران، ۱۳۹۲)

در طراحی معماری اگر دیده شدن و دید خوب وجود داشته باشد نظارت بهبود می یابد. خیابان ها، کوچه های تاریک یا پرپیچ و خم، ورودی ها و درها می توانند به عنوان پناهگاهی برای متخلفان احتمالی عمل کرده و جرم را افزایش دهند که میبایست مورد نظر قرارگیرد و با تفکرات معمارانه برطرف نمود تا زمینه های وقوع جرم تا حدود زیادی از بین بروند. ترس اهالی محله و همسایگان و بازدید کنندگان از جرم و جنایت با نحوه طراحی، نورپردازی و قرار گرفتن و نحوه چیدمان جاده ها و مسیرها می تواند بسیاری از این موارد را برطرف کند و زمینه سازی برای ایجاد آرامش داشته باشد که در قرآن هم این آرامش و خواب راحت مورد تاکید قرار گرفته است و در شهر دبی تا حدودی اجرا گردیده است. زمانی که هم محیط های فیزیکی و هم کاربران برای همه ساکنان و همسایگان قابل مشاهده باشد طبیعتاً زمینه برای وقوع جرم بشدت کاهش خواهد یافت.

راهکارهای پیشنهادی توسط آیات قرآن کریم برای پیشگیری از جرم:

الف - پیشگیری از طریق اصلاح و تربیت.

ب - پیشگیری از طریق معالجه و درمان.

ج - پیشگیری از طریق خنثی سازی و نظارت. (عظیم زاده اردبیلی، ملک زاده، ۱۳۹۳)

جنایت و رفتارهای ضد اجتماعی بیشتر احتمال وقوع دارد اگر:

+ یک منطقه یا بسیار ساکت است یا بسیار شلوغ، بسته به بافت محلی و نوع جرم تراکم مناسب جمعیتی نداشته باشد.

+ گوشه های خلوتی که مردم حس میکنند کاربردی ندارد و بلا استفاده هستند وجود داشته باشد.

+ مجرمان می توانند به کار خود ادامه دهند بدون توجه به اینکه احساس خطری داشته باشند.

+ مکانهایی وجود دارند که در ساعات معینی از شبانه روز خالی از فعالیت می شوند در حالیکه در دسترس مجرمان باقی میمانند و میتواند زمینه ساز جرم و جنایت باشد.

+ مجرمان و یا قربانیان بالقوه هستند، متمرکز در همان مکان و در همان زمان، مانند ایستگاه اتوبوس و یا تاکسی، که میتوان مکانها را در طول شب رتبه بندی نمود و سطح امنیت این مناطق را بالا برد.

National Guidelines for Crime Prevention through Environmental Design in New Zealand (۲۰۱۸)

"در میان پژوهشگران، میزان رضایت از نواحی سکونتی و عوامل تاثیرگذار بر آن کمتر از دیدگاه رفتاری بررسی شده و بیشتر به مؤلفه های کالبدی اشاره شده است". (مطلبی، خدادادی و دیگران، ۱۳۹۴)

این مقاله سعی دارد با استراتژی های زیر اقدام به ایجاد محیط امن نماید:

+ افزایش زیر ساختها - بررسی عواملی که منجر به جرم میشوند و یافتن راه حلهای مناسب در زیرساختهای معماری و طراحی شهری

+ پلیس هوشمند - لازم نیست از حضور فیزیکی پلیس استفاده شود زیرا این موضوع خود باعث جرم و جنایت خواهد بود ولی پلیس هوشمند احساس حضور همیشگی و دائمی پلیس را در تمام مکانها ایجاد میکند که میتواند تاثیر بسزایی در کنترل افراد و کاهش جرم داشته باشد.

+ کاهش موانع فیزیکی - وقتی شهرها دارای سطح بالایی از امنیت باشند قطعاً نیاز به موانع فیزیکی کاهش خواهد یافت، میبایست وجود و ثبات امنیت برای تمامی افراد بارز و مشخص باشد تا باعث کاهش تفکرات مجرمانه گردد.

+ عدم وجود مکان غیر امن - با بررسی زیرساختهای مناسب هیچ مکان نا امنی نبایست در سطح شهر وجود داشته باشد.

+ کنترل ماهواره ای شهر - ایجاد شبکه امنیتی ماهواره ای از مسائل ضروری میباشد، به جهت امنیتی هر چه میزان کنترل بالاتر و گسترده تر باشد فکر به جرم و مسایل مجرمانه و جنایت کاهش خواهد یافت.

+ ایجاد قانونهای سختگیرانه - با ایجاد قوانین بسیار سخت و مستحکم و با برخورد نسبت به کوچکترین جرمی قطعاً به مرور زمان میزان جرم به حداقل ممکن خواهد رسید و ترس از وقوع جرم بصورت یک فرهنگ درآمده و در زندگی مردم تثبیت میشود. "قرآن با راهنمایی و با استفاده از پیش گیری وضعی از طریق کاهش فرصت ها و دستاوردها و موقعیت های ارتکاب جرم و سلب ابزار و آلات آن و افزایش میزان خطر دستگیری و حفاظت از آماج جرم، وقوع جرم را ممتنع و خنثی می نماید یا حداقل کاهش می دهد. مطابق این شیوه باید وضعیتی ایجاد شود که تحقق عمل مجرمانه دشوار و پرخطر یا ناممکن گردد"

(میرخلیلی، «پیش گیری وضعی از نگاه آموزه های اسلام»، فقه و حقوق، ش ۱، ص ۶۱).

با بررسی مراحل پیشگیری از جرم میتوان آنرا اینگونه بیان نمود:

نسل اول پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی شامل اجزای فردی مانند: سرزمین، نظارت، تعمیر و نگهداری، کنترل دسترسی، فعالیت پشتیبانی و سخت کردن آماج است.

نسل دوم پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی تلاش در ایجاد جوامع پایدار از طریق درگیر شدن با مردم محلی را انجام میدهد و روی محله ها متمرکز میباشد.

نسل سوم پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی، پایداری شهری، فن آوری و پتانسیل شبکه ها است که یک شهر پایدار و سبز توسط اعضای آن و سایر افراد غریبه به شکل امن درک شود.

نسل چهارم پیشگیری از جرم از طریق طراحی محیطی به پیوند جرم شناسی با برنامه ریزی شهری میپردازد و هر چیزی که به عنوان علم پیشگیری از جرم شناخته شده است و ایجاد راهکارها و برنامه های محلی برای جلب منحصر به فرد در جوامع و درگیر شدن در تعاملات اجتماعی طراحی می نماید.

"وقوع هر نوع جرم علاوه بر لزوم شرایط مختلف، مستلزم شرایط مستعد مکانی است، برخی مکانها به ویژه پارکها و فضاهای سبز عمومی در شهرها واجد ویژگیهایی میشوند که با شرایط مورد نیاز برای وقوع جرم مطابقت مینماید."

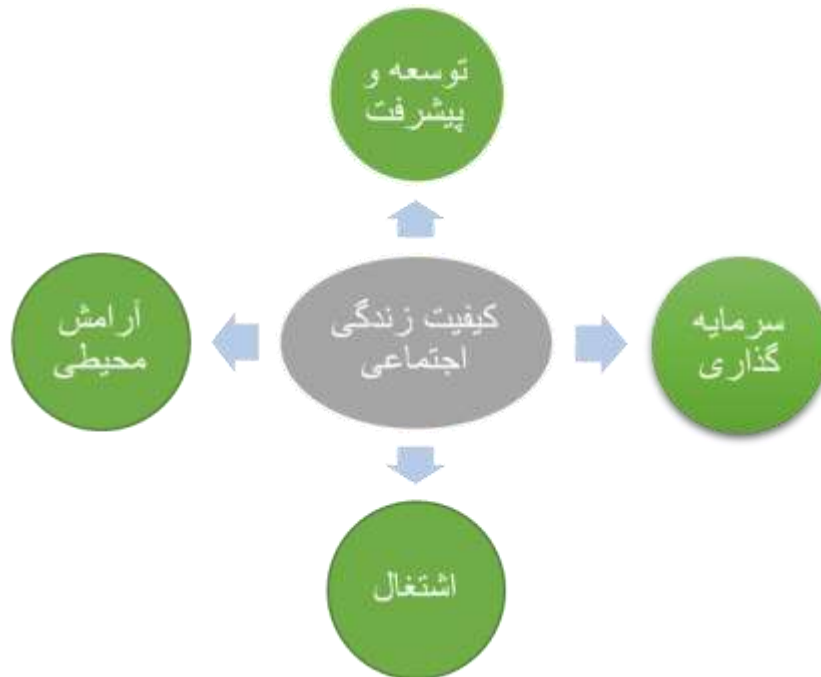
(عظمتی، قنبران، جم، ۱۳۹۵)

بنابراین میتوان با بالا بردن امنیت در مکانها میزان بالاتری از امنیت را ایجاد نمود و بعنوان مثال با قرار دادن کلیدهای هشدار پلیس در فواصل کم (حدوداً هر ۲۰۰ متر) امکان دسترسی به پلیس را بالا ببرد، به این صورت که هر زمانی که برای شخصی مشکلی ایجاد شده یا در معرض خطر گرفت با فشار دادن یک دکمه بفاصله چند دقیقه پلیس در مکان حاضر باشد و یا از طریق سیستمهای ماهواره ای محل مورد نظر تحت نظر قرار گرفته و مجرمان خود را در محاصره ی سیستمهای هوشمند پلیس ببینند و قطعاً میتوان استفاده های بیشتری از تکنولوژی در پیشگیری از جرم داشت که با ایجاد طراحی های مناسب و موثر که تمامی مناطق پرخطر را بوسیله طراحی معماری مورد بررسی قرار داده و با ارائه راهکارهای مناسب در این مناطق احتمال وقوع جرم را کاهش داد و با استفاده از تکنیکهای هوشمند خلاء ها و مکانهایی که احتمال کمی برای وقوع جرم دارند

را نیز تحت پوشش پلیس قرارداد. "جیکوبز و نیومن از طراحی شهری به عنوان راهی برای تحریکات احساسات، انسجام اجتماعی و فضای قابل دفاع استفاده مینمایند." (کتاب رشد امن، گرگوری ساویل ترجمه دکتر محسن کاملی، ۱۳۹۹)

"براساس سلسله مراتب پیشنهادی مازلو برای نیازها، دومین پله هرم، نیاز به ایمنی و امنیت میباشد. کمبود امنیت، در معرض خطر بودن و ترس از قربانی شدن، استفاده از قلمروی فضای عمومی و خلق فضاهای شهری موفق را مورد تهدید قرار میدهد." (سلیمی، قائمی و دیگران، ۱۳۹۵).

نمودار شماره ۲: افزایش کیفیت زندگی اجتماعی با پیشگیری از جرم (ماخذ: نگارندگان)

کیفیت زندگی اجتماعی با وجود عوامل تاثیر گذار بر امنیت و پیشگیری از جرم

"مجموعه پارک های مورد نظر، به لحاظ تأمین امنیت محیطی در تمامی شاخصها دارای شکاف بوده و نتوانسته اند انتظار ساکنان و استفاده کنندگان را فراهم آورند و این امر زمینه عدم حضور افراد، بالاخص زنان و کودکان را فراهم می آورد." (عظمتی، قنبران، جم، ۱۳۹۵)

سیستم نظارت هوشمند از برنامه های بسیار مهم و ضروری در جوامع جهت پیشگیری از جرم میباشد سیستمی توانمند که به گونه ای باشد که تمامی افراد جامعه پلیس را نزد خود حاضر بداند و حتی توان تفکر به جرم را نداشته باشد. میتوان از سیستمهای ماهواره ای ومدرن برای ایجاد امنیت در محیطهای اجتماعی استفاده نمود.

"درباره این که چه راهی از همه مؤثرتر است، بحثی طولانی وجود دارد. بنا به تئوری، راهبرد تقلیل انگیزه برای حمله، در ارجحیت قرار دارد. اما از آنجا که انجام این امر مشکل است، راهکارهای تقلیل فرصت برای ارتکاب جرم عملی تر به نظر میرسد. طراحی میتواند بر میزان ارتکاب جنایت اثر بگذارد یا دریافت ذهنی ما از مسئله امنیت را بالا ببرد. همچنین میتواند برای ایجاد محیطی امن تر زمینه ساز باشد."

(۲۰۰۹: ۲۴۲) (al et and Carmona)

ابعاد جرایم را میتوان از جهات مختلفی بررسی نمود بخصوص از لحاظ وجود قانونهای پیشگیرانه و مجرمین سابقه دار و افرادی که زمینه ارتکاب جرم را دارند و هدف نهایی از اجرای سیستمهای پیشگیرانه از جرم در محیطهای شهری و مسکونی و در نهایت میتوان با در نظر گرفتن محل اجرای عملیات پیشگیرانه موضوع پیشگیری از جرم را بررسی نمود. و این بدین معناست که با جنبه های فضایی هدف و مکان که فعالیت مجرمانه را تسهیل می کند، محل جابجایی یک بعد مهم در جرم و جنایت است زیرا در فضاهای شهری مکانهای خاصی به عنوان نقاط داغ جرم شناخته شده اند طراحی فضایی تاثیر مستقیمی بر افزایش یا کاهش آن داشته باشد و میتوان به این فرضیه نیز دست یافت که طراحی مناسب و استفاده موثر از محیط، فرضیه ای منجر به کاهش ترس و بروز جرائم و بهبود کیفیت زندگی گردد. مخلوط کردن و متناسب کردن کاربری اراضی در تقسیم بندی شهری و افزایش فعالیتهای باید تناسب بین تراکم جمعیت و ساکنان و فعالیتهای آن منطقه برقرار گردد. و همچنین از لحاظ امنیتی تناسب و تعادل در تمام مناطق ایجاد گردد بعنوان مثال: ایجاد مسکن در حاشیه و کنار مکانهای غذاخوری و مناطق تفریحی و غیره.

CRIME PREVENTION THROUGH ENVIRONMENTAL DESIGN PRINCIPLES⁹(۲۰۲۰)

یافته ها :

جدول شماره ۲: بررسی آیات قرآن در مورد پیشگیری از جرم (گردآورنده : نگارندگان)

ردیف	آیات ، ترجمه و نکات معماری	نام سوره
۱	ثُمَّ أَنْزَلَ عَلَيْكُم مِّن بَعْدِ الْغَمِّ أَمْنَةً نَّعَاسًا يَغْشَى طَائِفَةً مِّنْكُمْ سپس [خداوند] بعد از آن آندوه خدا شما را ایمنی بخشید و آرامشی [به صورت] خواب سبکی بر شما فرو فرستاد.	آل عمران ۱۵۴
	نکته معماری : ایمنی و امنیت پاداشی است از طرف خداوند بر بندگان دولت اسلامی باید تلاش در برقراری محیط امن نماید تا ساکنین به آرامش و خواب راحت دست یابند . در مبانی نظری نیز اینگونه به این نکته اشاره شده است که عدم وجود مکان غیر امن (با بررسی زیرساختهای مناسب هیچ مکان نا امنی نبایست در سطح شهر وجود داشته باشد). و امنیت کامل پاداشی برای شهروندان خواهد بود که به تبع آن آرامش و خواب راحت نیز بدست میاید.	
۲	وَمَا جَعَلَهُ اللَّهُ إِلَّا بُشْرَىٰ وَلِتَطْمَئِنَّ بِهِ قُلُوبُكُمْ وَمَا النَّصْرُ إِلَّا مِنْ عِنْدِ اللَّهِ إِنَّ اللَّهَ عَزِيزٌ حَكِيمٌ ولی خداوند، این را تنها برای شادی و اطمینان قلب شما قرار داد و پیروزی جز از طرف خداوند نیست؛ زیرا خداوند توانا و حکیم است.	انفال ۱۰
	نکته معماری : وجود امنیت محیطی میتواند شادی قلبی و اطمینان خاطر ایجاد نموده زمانی که خانواده ها بابت رشد فرزندان و عدم وجود بزه و احتمال به خطر افتادن خود و خانواده در امان باشند قطعا نحوه زندگی و آرامش خاطر بوجود خواهد آمد . این آیه نیز در مبانی نظری نحت عنوان آرامش محیطی مورد بررسی قرار گرفته است .	
۳	وَإِذْ قَالَ إِبْرَاهِيمُ رَبِّ اجْعَلْ هَذَا بَلَدًا آمِنًا وَارْزُقْ أَهْلَهُ مِنَ الثَّمَرَاتِ مَنْ آمَنَ مِنْهُمْ بِاللَّهِ وَالْيَوْمِ الْآخِرِ و چون ابراهیم گفت پروردگارا این [سرزمین] را شهری امن گردان و مردمش را هر کس از آنان که به خدا و روز بازپسین ایمان بیاورد از فرآورده ها روزی بخش نمود.	بقره ۱۲۶
	نکته معماری : اهمیت امنیت در شهرسازی و محیط امن شهری که به بیان صریح خداوند افزایش روزی در محیط امن وجود دارد. که در مبانی نظری بعنوان ایجاد زیر ساخت های مناسب برای جوامع و رشد و گسترش یافتن و توسعه و رونق اقتصادی بیان شده است .	
۴	وَإِذْ قَالَ رَبُّكَ لِلْمَلَائِكَةِ إِنِّي جَاعِلٌ فِي الْأَرْضِ خَلِيفَةً قَالُوا أَتَجْعَلُ فِيهَا مَنْ يُفْسِدُ فِيهَا وَيَسْفِكُ الدِّمَاءَ وَنَحْنُ نُسَبِّحُ بِحَمْدِكَ وَنُقَدِّسُ لَكَ قَالَ إِنِّي أَعْلَمُ مَا لَا تَعْلَمُونَ	بقره ۳۰

	و چون پروردگار تو به فرشتگان گفت من در زمین جانشینی خواهم گماشت [فرشتگان] گفتند آیا در آن کسی را می گماری که در آن فساد انگیزد و خونها بریزد و حال آنکه ما با ستایش تو [تو را] تنزیه می کنیم و به تقدیست می پردازیم فرمود من چیزی می دانم که شما نمیدانید	
	نکته معماری: تاکید اسلام برای جلوگیری از جرم و خونریزی و اشاره به ذاتی نبودن جرم و جنایت، بیان میدارد انسان برای رسیدن به زندگی آرمانی نیاز دارد تا با طراحی محیطی پیشگیرانه از بروز خونریزی و فساد جلوگیری نماید. در مبانی نظری نیز مبنای کار پیشگیری از جرم و جلوگیری از فساد و خونریزی در جامعه میباشد.	
۵	وَقَالُوا إِن تَتَّبِعِ الْهْدَىٰ مَعَكَ نَتَّخِطْفُ مِنْ أَرْضِنَا أَوْ لَمْ نَمُكِّنْ لَهُمْ حَرَمًا آمِنًا يُجَبَىٰ إِلَيْهِ ثَمَرَاتُ كُلِّ شَيْءٍ رِّزْقًا مِنْ لَدُنَّا وَلَكِنَّ أَكْثَرَهُمْ لَا يَعْلَمُونَ آن‌ها گفتند: «ما اگر هدایت را همراه تو پذیرا شویم، ما را از سرزمینمان می‌ربایند». آیا ما حرم امنی در اختیار آن‌ها قرار ندادیم که ثمرات هر چیزی [از هر شهر و دیاری] به سوی آن آورده می‌شود که رزقی است از جانب ما؟! ولی بیشتر آنان نمی‌دانند.	قصص ۵۷
	نکته معماری: در این آیه مشاهده میشود که آثار و نتایج نا امنی است دزدی، هرج و مرج بیان شده است و وجود امنیت یک عامل مهمی است که به همراه محیط امن رزق و روزی نیز به آن ساکنین خواهد رسید. در مبانی نظری وجود آرامش و امنیت در مجتمعهای مسکونی و منازل مورد تاکید واقع شده است.	
۶	الَّذِي أَطْعَمَهُمْ مِنْ جُوعٍ وَآمَنَهُمْ مِنْ خَوْفٍ همان کس که آن‌ها را از گرسنگی نجات داد و از ترس و ناامنی ایمن ساخت.	قریش ۴
	نکته معماری: در این آیه اهمیت و جایگاه امنیت مشاهده میگردد ترس و نا امنی دقیقاً دو عامل هست که جامعه را به زوال میکشاند و ضرورت پیشگیری از ترس و نا امنی و برقراری امنیت را به صراحت بیان مینماید. از مبانی نظری طراحی محیطی برای کاهش ترس و دلهره و اضطراب در سطح محیط شهری و محیطهای مسکونی میباشد.	
۷	أَلَمْ تَرَ أَنَّ اللَّهَ يَعْلَمُ مَا فِي السَّمَوَاتِ وَمَا فِي الْأَرْضِ مَا يَكُونُ مِنْ نَجْوَى ثَلَاثَةٍ إِلَّا هُوَ رَابِعُهُمْ وَلَا خَمْسَةٍ إِلَّا هُوَ سَادِسُهُمْ وَلَا أَدْنَىٰ مِنْ ذَلِكَ وَلَا أَكْثَرُ إِلَّا هُوَ يَعْلَمُهُمْ آیا ندیدی که خداوند آنچه را در آسمان‌ها و زمین است، می‌داند. هیچ رازگویی و نجوای سه نفره نیست مگر آنکه او چهارمین آنهاست و هیچ پنج نفره ای نیست، مگر آنکه او ششمین آنان است	مجادله ۷
	نکته معماری: از نشانه هایی که در قران بیان شده است حضور میباشد حضور و دیده شدن در جامعه اهمیت زیادی دارد و برقراری امنیت میتواند با سیستمهای نوین دوربینهای مداربسته برقرار گردد چون وجود خداوند نامحدود است، پس هر جا که باشیم او همراه ما است. «هو معهم أينما كانوا» مکان و زمان در علم خداوند اثری نداشته و او به همه چیز آگاه است. «هو معهم أينما كانوا» از مبانی نظری پیشگیری از جرم نظارت میباشد که خداوند نیز با تاکید بر این موضوع نظارت خود را بر انسانها و تاثیر این نظارت را بیان میدارد.	
۸	وَاللَّهُ جَعَلَ لَكُمْ مِنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا» (نحل، ۸۰)، خداوند از خانه‌های شما محل سکونت و آرامش برایتان قرارداد	نحل ۸۰
	نکته معماری: ضرورت امن بودن و امنیت در محیطهای مسکونی که از اصول مبانی نظری ایجاد امنیت و آرامش در محیطهای مسکونی میباشد.	
۹	يَا أَيُّهَا الَّذِينَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُيُوتًا غَيْرَ بُيُوتِكُمْ حَتَّى تَسْتَأْذِنُوا وَتَسَلِّمُوا» (نور، ۲۷)	نور ۲۷

	(ای کسانیکه ایمان آورده اید، به خانه کسی غیر از خانه خودتان داخل نشوید، تا آنکه آشنایی دهید و بر اهل آن سلام کنید، این برای شما بهتر است، شاید که متذکر شوید)	
	نکته معماری: توجه فراوان به حریم ها و مشخص بودن حریم مورد توجه هست در معماری با مشخص نمودن حریم افراد چه در داخل یا بیرون محیط مسکونی میتوان از وقوع جرایم جلوگیری نمود و همچنین محیط امن تری برای اهل خانواده و محله ایجاد نمود.	
	در مبانی نظری سخت کردن آماج مورد تاکید قرارداد و لزوم محافظت مناسب از منازل بررسی شده است.	
۱۰	یا ایها الذین امنوا لاتدخلوا بیوت النبی الا ان یؤذن لکم ای ایمان آورندگان به خانه پیامبر وارد نشوید مگر آن که به شما اجازه دهد	احزاب ۵۳
	نکته معماری: ورود و ورودی نقش مهمی در ساختمان دارند و اهمیت آن نیز در قرآن بیان داشته است. حریم ایجاد مرز می کند و به معنای جدایی نیست، بلکه در تمام شئون زندگی و روابط اجتماعی و به تبع آن در معماری تأثیرگذار است و در عین آن که حجابی ایجاد می کند، مانع از تجاوز دیگران شده، تمامیت زندگی را حفظ می کند. حریم حافظ خلوت افراد است تا امکان سیر در حالات درون به دست آید و تعادل میان برون و درون ایجاد گردد. مبانی نظری بیان کننده وجود حریم مشخص برای تمام افراد میباشد بخصوص حریمی برای افراد غریبه که میخواهند از کنار مجتمعهای مسکونی و منازل عبور کنند.	
۱۱	وَاللّٰهُ جَعَلَ لَكُم مِّنْ بُيُوتِكُمْ سَكَنًا وَ جَعَلَ لَكُم مِّنْ جُلُودِ الْاَنْعَامِ بُيُوتًا تَسْتَخِفُّونَهَا يَوْمَ ظَعْنِكُمْ وَ يَوْمَ اِقَامَتِكُمْ وَ مِنْ اَصْوَافِهَا وَ اَوْبَارِهَا وَ اَشْعَارِهَا اَثَانًا وَ مَتَاعًا اِلٰی حَیْنٍ. خدا خانه هایتان را جای آرامش تان قرار داد و از پوست چهارپایان برایتان خیمه ها ساخت تا به هنگام سفر و به هنگام اقامت از حمل آنها در رنج نیفتید. و از پشم و کرک و مویشان، تا روز قیامت برایتان اثاث خانه و اسباب زندگی ساخت.	نحل ۸۰
	نکته معماری: ایجاد سروصدا، نور غیرمتعارف در شب ها، نگهداری حیوانات خانگی و مسائلی از این دست که آرامش دیگران را برهم می زند و متأسفانه امروزه در خانه های آپارتمانی رواج دارد، مذموم و از دیدگاه قرآن مورد نهی قرار گرفته است. برگزاری مراسم جشن، عزا، دعا، سخنرانی و...، که به طور مستقیم با ایجاد سروصدا، رفت و آمدهای غیرمعمول و مسائلی از این دست آرامش دیگران را دچار مشکل می کند، مشمول ممنوعیت های این آیه هستند. در مبانی نظری بیان میشود که لازم است برای تمام ساکنین و افراد یک محله آموزشهای لازم داده شود تا افراد نسبت به نحوه زندگی نکاتی که باید مورد توجه قرارگیرد آموزشهای لازم را ببینند.	
۱۲	یا اَیُّهَا الَّذِیْنَ آمَنُوا لَا تَدْخُلُوا بُیُوتًا غَیْرِ بُیُوتِكُمْ حَتّٰی تَسْتَأْذِنُوا وَ تَسَلِّمُوا عَلٰی اَهْلِهَا ذَلِكُمْ خَیْرٌ لَّكُمْ لَعَلَّكُمْ تَذَكَّرُوْنَ ای کسانیکه ایمان آورده اید، به خانه کسی غیر از خانه خودتان داخل نشوید، تا آنکه آشنایی دهید و بر اهل آن سلام کنید، این برای شما بهتر است، شاید که متذکر شوید	نور ۲۷
	نکته معماری: باید در خانه و محیط زندگی خصوصی افراد امنیت کافی وجود داشته باشد به همین دلیل در تمام قوانین دنیا وارد شدن به خانه اشخاص بدون اجازه آنها ممنوع است در اسلام نیز در این زمینه دستور بسیار مؤکد داده شده و آداب و ریزه کاریهایی در این زمینه وجود دارد که کمتر نظیر آن دیده می شود. از جمله، در حدیثی می خوانیم که: «پیامبر به یکی از یارانش فرمود: به هنگام اجازه گرفتن رو بروی در نایست!» و خود آن حضرت هنگامی که به در خانه کسی می آمد رو بروی در نمی ایستاد بلکه در طرف راست یا چپ قرار می گرفت و می فرمود: السّلام علیکم و به این وسیله اجازه ورود می گرفت (اخوت، ۱۳۹۴).	

نتیجه گیری:

بی تردید، نخستین راهی که اسلام برای مبارزه با جرم یا گناه برگزیده، پیشگیری است؛ چون اسلام اصولاً به پیشگیری بیشتر معتقد است تا اجرای کیفر. اما باید دانست که راه‌های پیشگیری از جرم یا گناه در نظام کیفری اسلام با سایر نظامات کیفری غیر اسلامی یکسان نیست. به دلیل اینکه در آیین اسلام برای حفظ نظام توحیدی و پاسداری از ارزش‌های حاکم بر جامعه اسلامی و بسط عدالت و امنیت اجتماعی، شیوه‌های خاصی به کار گرفته می‌شود تا انسان را از قرار گرفتن در معرض جرم و گناه باز دارد. به نظر نگارندگان میتوان با استناد به آیات قرآن نسل پنجم پیشگیری از جرم از طریق طراحی معماری محیطی را اینگونه تعریف نمود که بدون تمرکز بر روی مردم و محله‌ها با هوشمند سازی محله‌ها و افزایش نظارت غیر محسوس با شیوه‌های نوین و اقتصادی به نحوه‌ای از طراحی دست یافت تا با کنترل محیطی، محیط‌های مسکونی و شهری، مناطق را امن نمود. بهترین راهکار برای دستیابی به بهبود کیفیت زندگی بهتر با افزایش سطح امنیت محیطی، اصلاح زیرساخت‌های معماری و حذف مکان‌هایی داغ جرم که ممکن است در آنها زمینه‌ای از وقوع جرم باشد و همچنین بکارگیری کنترل‌های هوشمند و ماهواره‌ای بر یک منطقه هیچگونه فرصت و زمینه‌ای برای ایجاد و وقوع جرم ایجاد نمی‌گردد و تمام افراد میدانند که بصورت هوشمند تحت نظر پلیس و نهادهای امنیتی هستند و با ارتقاء سطح آموزش به نوعی میتوان به بازدارندگی از جرم دست یافت، بازدارندگی عام، به این معناست که اجرای مجازات درباره مجرم و ایجاد ترس در توده مردم مانع آن خواهد شد که افراد دیگری همان جرم یا جرایمی را با همان ویژگی‌ها در آینده مرتکب شوند، و این امر موجبات کاهش جرم را فراهم می‌نماید. و بنابراین بعد از گذشت مدتی با این شرایط انسانها با محیط وفق پیدا کرده و عدم ارتکاب به جرم قسمتی از فرهنگ و تفکر همه افراد خواهد شد که در آن صورت میتوان گفت بطور کامل از وقوع جرم پیشگیری بعمل آمده است. و این امر در سطح متوسط در شهر دبی، امارات اجرا گردیده و در صورت تکامل آن میتوان به شهری بدون جرم و با سطح امنیت بسیار بالا دست یافت.

قرآن کریم برای پیش گیری از جرم، برخلاف مکتب تحقیقی و پوزیتیویستی، تنها به اصلاح مجرم و رفع زمینه‌های فردی و اجتماعی گرایش‌های مجرمانه، بسنده نکرده است و نیز همانند مکاتب سزادهی تنها پیش گیری کیفری و مجازات مجرم را توصیه نکرده است، بلکه سیاست پیش گیری فراگیر و واقع بینانه‌ای را در این زمینه ارائه داده است. و وجود امنیت را مایه و لازمه افزایش سرمایه‌گذاری و رونق کسب و کار نامیده است و توسعه اقتصادی را در گرو افزایش امنیت دانسته است. و این همان دیدگاه و نتیجه‌ای است که امروز جرم‌شناسان و حقوق دانان پس از سال‌ها بحث و جدل بدان دست یافته‌اند و رسماً اعلام کرده‌اند که برای مبارزه با جرایم باید از همه روش‌های پیش گیری در کنار هم استفاده کرد و همه آنها مکمل یکدیگرند.

منابع و ماخذ:

- ۱- مسعود باوانپوری، نرگس لرستانی، سودابه جعفری، ۱۳۹۴، امنیت، چیستی، انواع و تأثیر آن بر جامعه با نگاهی به آیات قرآن کریم،
- ۲- فرزانه سلیمی، لاله، قائمی، نجمه، عادل، رویا، اقبال مقدم، ۱۳۹۵، سنجش میزان موفقیت طرح مرکز محله آخوند شهر قزوین در ارتقای سطح امنیت محله، با استناد به رویکرد CPTED
- ۳- فاطمه، جم، عبدالحمید، قنبریان، حمیدرضا، عظمتی، ۱۳۹۵، ارزیابی شکاف بین ادراک و ترجیح مولفه امنیت محیطی در پارک‌های محله،

۴- محمد رضا، محسنی، اهورا، زندی آتشبار، محمد، مسعود، ۱۳۹۲، بررسی تطبیقی عناصر کالبدی محله های قدیمی شیراز با شاخصه های رویکرد cptd

۵- علی، اکبری، فاطمه، خدادادی آق قلعه، قاسم، مطلبی، ۱۳۹۴، تأثیر احساس امنیت بر رضایتمندی سکونتی در مجتمع مسکونی هزار دستگاه نازی آباد تهران براساس مدل Cptd

۶- محسن، کاملی، مترجم، ۱۳۹۹. ادمیت، نوشته گرگوری ساویل. ۲۰۱۸، تهران، انتشارات گوهر دانش

۷- دفتر امور آسیبهای اجتماعی وزارت کار و امور اجتماعی، ۱۳۹۸، پیشگیری از جرایم با بهره گیری از آموزه های قرآن کریم و روایات اهل بیت (ع)

۸- علی، صفاری، ۱۳۹۶، مبانی نظری پیش گیری از وقوع جرم»، تحقیقات حقوقی، ش ۳۳-۳۴ ص ۲۶۸

۹- محمود، میرخلیلی، ۱۳۹۴، «پیش گیری وضعی از نگاه آموزه های اسلام»، فقه و حقوق، ش ۱، ص ۶۱

۱۰- مرتضی، محققیان، جواد، سپهری، ۱۳۹۵، پیشگیری از جرم از منظر قرآن و روایات

۱۱- هانی، اخوت، ۱۳۹۴، بررسی نقش آیات قرآن و احادیث شیعه در شکل گیری کالبد مسکن سنتی

۱۲- علی، صفاری، ۱۳۹۶، مبانی نظری پیش گیری از وقوع جرم»، تحقیقات حقوقی، ش ۳۳-۳۴، ص ۳۱۳-۳۱۴

۱۳- فهمیه، ملک زاده، ۱۳۹۳، پیشگیری از جرائم درآموزه های قرآن، فائزه عظیم زاده اردبیلی، فصلنامه قرآن و علوم بشری علمی- تخصصی، سال سوم، شماره ۲

۱۴- 'CRIME PREVENTION THROUGH ENVIRONMENTAL DESIGN PRINCIPLES'
2020

15- National Guidelines for Crime Prevention through Environmental Design in New Zealand
; 2020

16- Ehsanifard, A, Shoaee, H., & Maleki shoja, K. 2013, New security concept in urban studies from the viewpoint of the new city Eshtehard, Modiriat shahri Journal, No. 31, pp. 317-334.

۱۷- Tiesdell. & T, Oc., T, Heath., M, Carmona• The: Spaces Urban, Places Public), ۲۰۰۹., (S, Qaraei: translate, Design Urban of Dimensions ,Tehran., E, Salehi., Z, Ahari., M, Shokoohi., F [Persian in. [Tehran e Honar e Da ۱۸- A Review of the Effectiveness of Crime Prevention by Design Approaches towards Sustainable Development• Marzbali, Abdullah ۲۰۱۲،